

Beste leden van de griffie,

Onderstaand vinden jullie de beantwoording van de technische vraag van de Fractie [fractie] van [datum] over [onderwerp].

Vraag:

“Graag ontvang ik de tekst van de nieuwjaarstoespraak van onze burgemeester gehouden op 6 januari te Oosterbeek.”

Antwoord:

In de bijlage vindt u de tekst van de nieuwjaarstoespraak van de burgemeester. Natuurlijk hoort er bij deze tekst wel de disclaimer dat dit de tekst is, maar dat de uitgesproken tekst geldt.

Goedenavond,

Welkom op de nieuwjaarsreceptie van de gemeente Renkum. Ik wens u een heel goed en gezond 2025!

Het jaar is inmiddels een paar dagen oud en straks wil ik met u vooruitblikken naar wat dit jaar voor ons in petto heeft. Maar eerst wil ik terugkijken naar 2024. Want 2024 was een bijzonder jaar.

Vaders en moeders deden aangifte van de geboorte van zonen en dochters. Bram, Isabella en Noor waren de meest voorkomende namen van deze 187 nieuwgeboren Renkumers. Op 16 december 2024 werden - 13 mensen tot Nederlander genaturaliseerd en dat gebeurde op andere momenten in 2024 ook. Op 20 april 2024 waren Nel en Jan Ravier -Engelen 70 jaar getrouwd. En op 9 oktober 2024 werd Riek van den Berg-Wessels 102 jaar. Riek is de oudste van de 9 honderd-plussers in onze gemeente. In totaal waren we op 1 januari 2025 met 31.499 inwoners. Dat is een groei van 86 zielen.

Weest u niet bang, ik ga niet alle geboortes, huwelijken en jarigen opnoemen, maar eigenlijk zou ik dat best wel willen doen. Ik geef daarmee namelijk aandacht aan belangrijke gebeurtenissen in 2024 in het leven van u, inwoners van de gemeente Renkum. Het vestigt de aandacht op het feit dat we met elkaar inwoners zijn van deze prachtige gemeente en dat we in ons leven ieder jaar belangrijke gebeurtenissen meemaken - want het is niet niks: een geboorte, een huwelijk, honderd jaar worden of zelfs Nieuwe Nederlander.

In alle hectiek van de wereld om ons heen vergeten we dat soms wel eens. Die kleine grote dingen. Of misschien wel die grote kleine dingen. We zijn er even heel belangrijk door en tegelijkertijd realiseren we ons daardoor dat we eigenlijk allemaal hetzelfde zijn.

Die levensgebeurtenissen verbinden ons met onze familie, met onze vrienden, met onze buren. Feesten en vieren geven ons een gevoel van saamhorigheid. Een gevoel van erbij horen. We realiseren ons dat we samen een verleden hebben, en een toekomst. Ondanks alles wat er verandert.

Zeker op de drempel van een nieuw jaar is het goed om daar even bij stil te staan.

Naast al dat feestgedruis bracht 2024 ook verdriet en eenzaamheid. Gemis van geliefden die langere tijd of misschien wel voor altijd weg zijn. Afschuwelijke gebeurtenissen die mensen uit ons midden wegrukten. Ook bij dat verdriet is het goed om stil te staan.

En natuurlijk, de dood hoort bij het leven, maar dat is makkelijk gezegd. Het wordt heel anders als je voor het eerst of al voor de zoveelste keer zijn of haar verjaardag viert zonder dat hij of zij erbij is. Dat hij of zij afgelopen september 15 of 85 jaar geworden zou zijn. Dat dit de eerste Kerst is zonder pa of ma.

Ook deze trieste gebeurtenissen zorgen dat we samen een gemeenschap zijn. Dat we elkaar kunnen helpen als het tegenzit. Een arm om de schouder. Een vriendelijk en steunend woord. In die situaties realiseer je je vooral dat er verleden is (of misschien voelt het dat er een verleden was). En toch, hoe moeilijk ook, er is ook altijd weer een toekomst. Het wordt steeds weer morgen.

In het gemeentelijke leven veranderde er ook van alles. Zoet en zuur. Als ik terugkijk op 2024 zie ik een jaar wat straalde door de herdenking van 80 jaar Airborne. Het was zo mooi, dat je het bijna de *viering* van 80 jaar Airborne zou noemen. Door de Airborne realiseren we ons dat we nog steeds in vrede leven, maar ook dat vrijheid een

werkwoord is. We herdenken niet voor niets de heroïsche maar verloren strijd die hier 80 jaar geleden plaatsvond.

Ik neem u nog even in vogelvlucht mee met de herdenkingen. De opening van de herdenkingsmaand bij de Naald. Het aangrijpende verhaal van Kate ter Horst die zoveel gewonde soldaten verzorgde in de pastorie bij de oude kerk aan de Benedendorpseweg. En hoe de cirkel rond werd toen Sofie ter Horst, de dochter van Kate, samen met haar Duitse kleinzoon <<naam>> een krans legde bij de Naald. Het herdenken van het gruwelijke oorlogsgeweld raakt zo steeds meer verbonden met verbroedering, met compassie, met medemenselijkheid.

Sowieso stonden verhalen centraal bij de herdenkingen. Juist nu, na 80 jaar, is het belangrijk om die verhalen te blijven vertellen. Opdat wij niet vergeten.

De Airborne Wandeltocht was weer een indrukwekkende gebeurtenis. Het is ieder jaar weer een genot om al die duizenden wandelaars kilometer na kilometer door onze gemeente te zien stappen. Respect! Ik heb ook veel respect voor al die vrijwilligers die de wandeltocht mogelijk maken. Zij zijn het kloppende hart van het evenement. En sowieso – al die vrijwilligers in de gemeente die op allerlei gebied van de gemeente een hechte gemeenschap maken.

Indrukwekkend was ook de herdenking op de Airborne begraafplaats in Oosterbeek in aanwezigheid van de Britse prinses Anne. Ik word altijd geraakt door de stilte op de begraafplaats te midden van toch zo veel mensen.

Het was een stil eerbetoon aan hen die hun leven gaven voor onze vrijheid. Het is een stilte die oorlogen in Gaza, in Sudan en waar ook

ter wereld het zwijgen op zou moeten leggen. Een stilte die fluistert: de vijand is ook gewoon een mens die deel uit maakt van een gemeenschap. Die kinderen heeft, en vrienden en familie. Die ieder jaar jarig is, of 70 jaar getrouwd. De vijand is net als wij. Mensen die het liefste in vrede samen leven. Laten we dat ook nooit vergeten.

Politiek gezien was 2024 een roerig jaar. Landelijk natuurlijk met de komst van de nieuwe regering. Ik ga daar inhoudelijk nu niet op in, maar ik zag en zie voor de gemeenten in ons land en dus ook voor onze gemeente een bumpy ride, zoals minister-president Schoof zijn eerste maanden treffend typeerde. Een bumpy ride, terwijl we juist behoefte hebben aan stabiliteit en zekerheid. We hebben behoefte aan overheden die schouder aan schouder staan om de problemen van ons land, van onze tijd, aan te pakken en op te lossen.

Zeker omdat gemeenten voor het grootste gedeelte van hun inkomen en hun werk afhankelijk zijn van Den Haag, moet het kabinet boter bij de vis doen. Want, ja, wij willen en kunnen heel veel van de uitdagingen die er zijn, heel goed op lokaal niveau aanpakken en soms oplossen. Wij kennen onze inwoners, wij wonen hier. Wij maken deel uit van de gemeenschap. Maar dan moet het ons ook wel mogelijk gemaakt worden om die lokale invulling goed uit te voeren. Dat betekent: duidelijke doelen, en genoeg geld.

Daarmee kunnen we voorkomen dat we de rekening aan u, de inwoners van onze gemeente, moeten presenteren. En die rekening moeten we nu al voor een deel bij onze inwoners neerleggen. Om een sluitende begroting te krijgen, hebben college en gemeenteraad scherp gekeken naar wat er wel en niet kon. Dat was een ingewikkelde puzzel, maar het is gelukt. Zo blijven we financieel

gezond en kunnen we onze dienstverlening en de voorzieningen in de gemeente overeind houden.

In het politieke jaar 2024 veranderde er lokaal ook van alles. Het was een moeilijk jaar, dat zag iedereen. Maar het veranderde ten goede. Na een tussenformatie werd de coalitie uitgebreid met D66. Een nieuw fris college is aan de slag gegaan voor het tweede gedeelte van deze raadsperiode. Het doet me deugd om te zien dat ook de communicatie en de samenwerking tussen raad en college veel beter loopt. Net als landelijk moeten we hier schouder aan schouder staan voor onze inwoners.

Alle politiek werd in een klap onbelangrijk toen we het vreselijke bericht kregen van het overlijden van ons raadslid Paul Jansen. We wisten dat hij ziek was. We verloren in Paul niet alleen een geweldig raadslid die een mening had en naar andere meningen luisterde, maar ook een gemeenschapsmens. Iemand die zoveel voor onze inwoners deed. Het raakte ons allemaal diep.

Ik zei het in het begin al: we maken deel uit van ons verleden, maar we bouwen ook samen aan de toekomst.

Het klinkt misschien wat cryptisch, maar we bouwen nu aan het toen van straks. Over vijf, tien, twintig jaar kijken inwoners van dan terug op 'onze' tijd. Op wat wij gedaan hebben. Op wat wij **voor hen** gedaan hebben. We zijn daarom niet voor niets bezig met onze bestuurlijke toekomst.

De gemeenteraad zette in dat proces al grote en moedige stappen.

We voeren op dit moment gesprekken met onze burens om in beeld te krijgen of een van hen bereid is om van onze gemeenten een nieuwe gemeente te maken.

In de tussentijd kunnen we als gemeente niet in het huidige gemeentehuis blijven 'wonen'. Er is achterstallig onderhoud en alleen al om het pand in deze niet ideale staat te houden, kost het de komende jaren vele miljoenen. De gemeenteraad gaf het college daarom opdracht om op zoek te gaan naar een nieuw onderkomen. Dat kan een pand zijn wat we gaan huren of kopen, of een locatie waar we (tijdelijke) nieuwbouw plegen.

We krijgen ook een nieuwe gemeentewerf. In mei 2025 kiezen we hiervoor een architect en in het voorjaar van 2026 vragen we de raad om in te stemmen met het krediet voor de nieuwbouw.

We bouwen niet alleen voor de gemeentelijke organisatie, maar zeker ook voor onze inwoners. Op het terrein van Pro Persona in Wolfheze komen woningen, net zoals aan de Bram Streeflandweg in Renkum en in het centrum van Doorwerth. En als we als gemeente het huidige gemeentehuis verlaten, biedt dat ook weer kansen om de ruimere locatie verder te ontwikkelen.

Op het terrein Overdal in het hart van Oosterbeek verrees tijdelijke nieuwbouw. Tientallen tijdelijke woningen zijn daar gebouwd voor de opvang van Oekraïners en Vivare gaat er ook nog 10 woningen bouwen voor andere doelgroepen en spoedzoekers op de woningmarkt.

Ook op ander andere plaatsen in de gemeente vangen we mensen op die hun huis en haard moesten verlaten en die op de vlucht sloegen voor oorlogsgeweld of de dreiging daarvan. We bieden een warm onderkomen aan anderen die elders bedreigd worden vanwege hun geloof, hun geaardheid, hun politieke mening.

Ik ben er trots op om te zien dat u – de inwoners van de gemeente Renkum – zo'n hartelijk welkom geeft aan hen die heel vaak noodgedwongen Nieuwe Renkumers zijn geworden. Voor tijdelijk of voorgoed.

U ziet de mens achter de vluchteling, achter de asielzoeker, achter het gezinslid dat zich gelukkig weer bij zijn of haar geliefde mag voegen.

In deze tijd dat er zo'n kil crisisdebat gevoerd wordt over grote anonieme groepen, over containerbegrippen, opent u uw armen en uw hart voor uw medemens.

Misschien gebeurt dat wel juist vanwege ons Airborneverleden en vanwege de ervaring dat veel inwoners van onze dorpen op de vlucht moesten voor de gruwelijkheden van de oorlog, dat ze geëvacueerd werden en elders onderdak moesten zoeken, dat ze onmogelijk konden blijven wonen waar ze woonden, waar ze zich ooit veilig voelden. Misschien wel juist daarom zit die medemenselijkheid, die compassie u in het bloed. Ik ben er trots op dat we hier zo'n samenleving vormen.

Onze woon- en leefomgeving is veilig, groen en schitterend – hoewel we ons dat niet altijd ten volle realiseren. We staan niet altijd stil bij de maatregelen die we nemen om voor het milieu, om voor die natuur te zorgen. De trolleybus bijvoorbeeld – en zeker de nieuwe Trolleybus 2.0 – hoort zo onlosmakelijk bij onze gemeente, dat je soms bijna vergeet hoeveel dieselbussen de trolley per jaar scheelt.

In 2025 kunt u ook actief een bijdrage leveren aan de duurzaamheid en de leefbaarheid van onze gemeente. Iedere inwoner ontvangt dit jaar een voucher van 7,50 euro die u in kunt zetten voor een initiatief naar keuze. Zo kunt u meebepalen hoe de gemeente Renkum nog mooier en beter wordt.

We zijn ook een veilige gemeente. En daar uitspraken over doen, is altijd gevaarlijk. Er zijn gelukkig niet veel inbraken en geweldsdelicten in onze gemeente, maar er zal maar net bij jou zijn ingebroken. Of, zoals afgelopen nacht bij de juwelier in Oosterbeek, een ramkraak worden gepleegd. Dan voelt dat een stuk onveiliger.

En ik hoorde mezelf zeggen tegen een journalist die me belde over de nieuwjaarsnacht dat er 'maar twee brievenbussen opgeblazen waren. En dat het dus best meeviel.' Maar we moeten niet normaal gaan vinden, wat niet normaal is. Misschien moeten we eens na gaan denken over die traditie die in ons land meerdere doden, tientallen ernstig gewonden oplevert en die – inclusief onze twee opgeblazen brievenbussen – vele miljoenen aan schade kost. Om nog maar te zwijgen van de milieuverontreiniging en het dierenleed wat er veroorzaakt wordt. Ook als burgemeester van een relatief rustige gemeente ben ik voorstander van een vuurwerkverbod, maar dan wel op landelijke schaal.

We staan aan het begin van 2025. Ik heb er alle vertrouwen in dat we van 2025 een geweldig jaar gaan maken. Een jaar waarin we bouwen aan nieuwe woningen voor onze kinderen en anderen, waarin we een veiligere gemeente worden door bijvoorbeeld de spooronderdoorgang in Wolfheze. Een jaar ook waarin we 80 jaar vrijheid vieren en 81 jaar Airborne herdenken. Een jaar waarin we allemaal bijzonder zijn en allemaal ook heel gewoon. Een jaar waarin we bouwen aan het toen van straks. Kortom, een jaar vol veranderingen.

In deze nieuwjaarsboodschap gebruikte ik regelmatig het woord 'veranderen'. En als er iets blijft zoals het is, dan is het wel dat alles altijd verandert. En ook voor mij persoonlijk wordt 2025 een jaar van verandering. Van grote verandering, mag ik wel zeggen. Vanmiddag heb ik de gemeenteraad geïnformeerd dat ik aan de Commissaris van de Koning heb laten weten, dat ik medio mei het burgemeestersambt neerleg. Na 8 jaar uw burgemeester te zijn geweest. Ik vond het 8 geweldige en af en toe ook heel pittige jaren. Ik kijk met trots terug op wat ik samen met u, de inwoners, de gemeenteraad, de achtereenvolgende colleges, de medewerkers van de gemeente - mocht bereiken.

We zijn misschien geen grote, maar wel een hele fijne gemeente, een hele fijne gemeenschap. Een gemeenschap waar iedere dag wel iemand jarig is. Een gemeenschap waar mensen trouwen, of zeventig jaar getrouwd zijn. Een gemeente waar we vieren en soms verdrietig zijn. Een gemeente waar in 2025 de burgemeester met pensioen gaat. Ook dat hoort erbij.

Maar zover is het nog niet. Er liggen nog 5 mooie maanden samen voor ons. En ook daarna bent en blijft u een geweldige gemeente. Ik kijk er naar uit om gedurende die tijd samen met u weer het mooiste van Renkum te maken.

Ik dank u wel.

